

1916 – JOSEF EMMANUEL KUREK (15.3.1856-12.8.1925)

1916

2.1.1916

Když jsem na Silvestra skončil s vyúčtováním výplat učitelům, šli jsme do hospody Krug zum grünen Kranze (U zeleného věnce). Byla to jen malá společnost, kromě nás tři tam byli:

Manželé **Holz hackerovi**, manželé **Herlingerovi**, pan Dr. **Dick** se slečnou **Else**, dále **Ferdinand**, **Franz** a **Agnes Schatzlovi**, **Pils** Nazi (od „Ignaz“, pozn.překl.) se svou sestrou **Kathi**, Christian **Mayer** se svojí **Tonči** a Aloisie **Sonnberger**. Zpočátku nebyla nálada nijak zvláštní, ale když **Brand** zapnul svůj gramofon a zazněla hudba, společnost ožila. Měl několik nových desek, mimo jiné také s úryvky z nové operety: Die Millionengretl od Franze **Schönbaumsfelda**.

Později se zpívaly některé hezké písně. Slečna Agnes **Schatzl** (soprán), slečna Else **Dick** (alt), Franz **Schatzl** (tenor) a Ferdinand **Schatzl** (bas). Pak se Nazi **Pils** rozpovídal a najednou bylo veselo.

V ½ 11 napadlo **Schatzla** Ferdinanda navrhnout společenskou hru. Hra se jmenuje America a je pohybová. Všichni se posadili do kruhu a každý dostal název města.

Hráč stojící uprostřed musel nyní vyvolat dvě jména měst a příslušní hráči si museli vyměnit místa, přičemž vyvolávající se snažil obsadit jednu z židlí, která se na chvíli uvolnila, načež ten, na koho místo

1916 – JOSEF EMMANUEL KUREK (15.3.1856-12.8.1925)

1916

2.1.1916

Nachdem ich an Sylvester mit der Gehaltsabrechnung für die Lehrer fertig war, gingen wir in den Krug zum grünen Kranze. Es war nur eine kleine Gesellschaft, außer uns dreien waren da:

Herr und Frau **Holz hacker**, Herr und Frau **Herlinger**, Herr Dr. **Dick** mit Fr. **Else**, dann **Ferdinand**, **Franz** und **Agnes Schatzl**, **Pils** Nazi mit seiner Schwester **Kathi**, Christian **Mayer** mit seiner **Tontschi** und Aloisie **Sonnberger**. Anfangs war die Stimmung etwas ledern, doch wie **Brand** sein Grammophon spielen ließ, kam Leben in die Bude. Er hatte einige neue Platten, unter anderen auch aus der neuen Operette: Die Millionengretl von Franz **Schönbaumsfeld**.

Später wurden einige hübsche Lieder gesungen. Fr. Agnes **Schatzl** (Sopran), Fr. Else **Dick** (Alt), Franz **Schatzl** (Tenor) und Ferdinand **Schatzl** (Bass). Dann ließ Nazi **Pils** seine Schnurren los, und die Stimmung war da.

Um ½ 11 fiel dem **Schatzl** Ferdinand ein, ein Gesellschaftsspiel vorzuschlagen. Das Spiel heißt Amerika und ist ein Bewegungsspiel. Alle setzten sich im Kreis herum und jeder bekam einen Städtenamen. Der in der Mitte stehende Mitspieler musste nun zwei Städtenamen nennen und die Entsprechenden mussten ihre Plätze wechseln, wobei der Aufrufer danach trachtete, einen der kurz frei werdenden Plätze zu besetzen, wonach der

nezbylo, musel zůstat stát uprostřed a opět vyvolat dvě jména.

Při výměně míst do sebe hráči naráželi, čímž značně přispěli k zábavě, zejména když tu a tam někdo udělal kotrmelec, jako se to stalo doktoru **Dickovi**, **Herlingerovi** a **Hametovi**. Deset minut před dvanáctou hra skončila a všichni s napětím čekali, až budou odbíjet věžní hodiny.

Pak se elektrické světlo zhaslo a **Nazi** pronesl novoroční projev. Asi nebyl moc duchaplný, ale to stačilo. Pak si všichni navzájem pogratalovali. Někteří brzy opustili lokál. My jsme se také měli k odchodu, ale paní **Hamata** nás zdržela. Měl jsem beztak upito už dost, protože se čepovalo plzeňské pivo, které mi nesmírně chutnalo.

Ani jsme vlastně nevěděli, jak k tomu došlo, najednou bouchlo šampaňské a servírka **Milli** přinesla každému skleničku a už to jelo. Pití to bylo opravdu dobré. Sotva byla jedna láhev prázdná, následovala další, a tak to pokračovalo, až už jich bylo pět.

Zejména mně nalévali, protože jsem seděl vedle **Hamaty**, který, jak jsem se později dozvěděl, pití objednal a platil.

Domů jsme se vrátili v půl druhé. Už dlouho, a to několik let, jsem neměl takovou „opici“. Ještě v posteli mi bylo do zpěvu.

Druhý den jsme měli všichni kocovinu, já nejvíc, ale ta brzy přešla.

Gangl Pepi na tom musí být špatně, protože se obrátil na vedení spolku Böhmerwaldbund s žádostí o podporu a starosta **Taschek** v Českých Budějovicích poslal přípis místní obci.

Z tohoto důvodu chceme zahájit subskripci. Jeho manželka chce také přispět štědrá částkou. Ten chudák nenašel zlaté dno ani ve svém spisovatelství.

Platzlose wieder zwei Namen aufrufen musste.

Die sich hierbei ergebenden Zusammenstöße trugen sehr zur Heiterkeit bei, namentlich wenn hie und da einer einen Purzelbaum schlug, wie es dem Dr. **Dick**, **Herlinger** und **Hameta** geschah. Um 10 vor 12 war das Spiel beendet und alles wartete feierlich, bis die Turmuhr schlug.

Dann wurde das elektrische Licht abgedreht und **Nazi** hielt die Neujahrsrede. Es war wohl nicht viel Sinn darin, aber es genügte. Hierauf gratulierten sich alle. Einige verließen bald darauf das Lokal. Wir wollten auch gehen, aber Frau **Hamata** hielt uns auf. Ich hatte ohnehin mein Quantum erreicht, denn es gab Pilsner Bier, das mir ungemein schmeckte.

Wir wussten nicht recht, wie die Sache zugging, auf einmal knallte eine Champagnerflasche und die Kellnerin **Milli** brachte jedem ein Glas und nun ging es los. Das Gsüff war wirklich gut. Kaum war eine Flasche leer, folgte die nächste, so ging es weiter bis zur 5. Flasche. Namentlich mir schenkte man ein, da ich beim **Hamata** saß, der, wie ich nachträglich erfuhr, der Spender war.

Um ½ 2 Uhr kamen wir heim. Ich hatte schon lange und viele Jahre keinen solchen Haarbeutel. Im Bett noch musste ich singen. Am nächsten Tag hatten wir alle, ich am meisten, einen Kater, der aber bald verging.

Dem **Gangl** Pepi muß es schlecht gehen, denn er hat sich an die Leitung des Böhmerwaldbundes um eine Unterstützung gewendet und Bürgermeister **Taschek** in Budweis hat die Schrift an die hiesige Gemeinde geschickt.

Wir wollen eine Subskription aus diesem Anlasse einleiten. Auch seine Frau will ein ausgiebiges Scherflein dazu beitragen. Der arme Teufel hat in seiner Schriftstellerei auch keinen goldenen Boden gefunden.

Zítřa začíná škola a to je hořké. **Iroid** je tu také, ale ještě jsem se s ním nesetkal. Říká se, že stále vyhlíží dost zuboženě.

11.1.1916

Je mizerné počasí pod psa. Rodinní příslušníci kupce **Weilgunyho** již jeden po druhém nenápadně opustili Německý Benešov.

Zůstala tu jen vdavekchtivá vdova paní **Franzen** s dítětem a služkou, a je tu také ještě rodina **Wittekových**. On je zaměstnán u ředitelství železnice ve Welsu, a proto sem častěji jezdí. Do společnosti moc nechodí.

Nová elektrárna ve Stifterově mlýně (Stiftermühle) ještě není dokončena. Všechny strojní díly jsou již dodány. Montéři se očekávají každým dnem. Vzhledem k tomu, že ceny ropy opět klesly, můžeme v klidu vyčkávat.

Ve dnech **16., 17. a 18. ledna 1916** bylo město vyzdobeno vlajkami, protože po útoku na horu Lovčen a dobytí hlavního města Cetinje požádal černohorský král **Nikita** o mír.

Ve dnech **17. a 21. ledna** narukovali 42- až 50letí muži z zeměbrany (Landsturm), mezi nimi řezník **Müller** Franz, Prokop **Häusler**, **Großschopf** Franz, **Stejskal**, **Frischmann** a další.

Dne **23. ledna** se v obecním hostinci konalo přibíjení hřebíků na obranný štít.

Téhož dne v Českých Budějovicích probíhal odvod představených obcí a zastupitelů, kteří byli do té doby od povolání do zeměbrany (Landsturm) osvobozeni.

Radní Ignaz **Klinger**, pekařský mistr, byl přítom prohlášen za schopného služby.

Morgen beginnt die Schule und das ist bitter. **Iroid** ist auch hier, aber ich habe ihn noch nicht getroffen. Soll noch ziemlich leidend aussehen.

11.1.1916

Es herrscht ein erzmiserables Hundewetter. Die Angehörigen der Familie von Kaufmann **Weilguny** haben sich schon nacheinander aus D.-Beneschau ohne Sang und Klang entfernt. Nur die heiratslustige Witwe, Frau **Franzen** mit Kind und Dienstmädchen, sowie die Familie **Wittek** sind noch hier. Er ist bei der Eisenbahndirektion in Wels beschäftigt und kommt deswegen öfter her. In der Gesellschaft spürt man nichts von ihnen.

Das neue E-Werk in der Stiftermühle ist noch nicht fertig. Die Maschinenteile sind schon alle da. Die Monteure werden täglich erwartet. Da die Rohölpreise wieder gefallen sind, kann man ruhig abwarten.

Am **16., 17. und 18. 1. 1916** war die Stadt beflaggt, weil nach der Erstürmung des Berges Lovčen und der Eroberung der Hauptstadt Cetinje König **Nikita** von Montenegro um Frieden gebeten hat.

Am **17. u. 21.1.** rückten die 42 bis 50jährigen Landsturmmänner ein, darunter Fleischhauer **Müller** Franz, Prokop **Häusler**, **Großschopf** Franz, **Stejskal**, **Frischmann** und andere.

Am **23.1.** wurde im Gemeindegasthaus die Benagelung des Wehrschildes vorgenommen.

Am selben Tag war in Budweis die Musterung der Vorsteher und Gemeinderäte, die bisher von der Einberufung zum Landsturm befreit waren.

Hierbei wurde Stadtrat Ignaz **Klinger**, Bäckermeister, für tauglich erklärt.

Dne 27. ledna bylo město poprvé slavnostně vyzdobeno vlajkami u příležitosti narozenin Jeho Veličenstva německého císaře **Viléma II.** Na všech domech byly vyvěšeny vlajky.

31.1.1916

Dostal jsem práci od školního inspektora. Musím napsat 8 tabulek načisto, což je práce na 10 dní.

Současně jsem dostal čestný úkol, pro okresní hejtmanství Kaplice evidovat zásoby v obci Valtěřov (Waldetschlag), tj. udělat soupis zásob, to znamená chodit dům od domu a přesvědčit se, zda se uvedené informace také zakládají na pravdě.

Zajímalo by mě, jaké úkoly dostali ostatní kolegové. K tomu ještě školní vyučování a všechno to, co k tomu patří, s tím má člověk práce až až.

Z 250 členů obecních zastupitelstev, kteří byli v Českých Budějovicích odvedeni, bylo pouze 10 prohlášeno za neschopné.

V našem městě to také ještě postihlo hrncířského mistra Josefa **Schinka**. Kdo bude nyní dělat úřední zápisy v obcích? Pravděpodobně bude i to nařízeno učitelům.

Řezník Franz **Müller** je velitelem čety a je přidělen k pionýrům v městě Klosterneuburg. Kupec Franz **Anderl** je seržant a žije šťastně a vesele v táboře v Brucku.

Svým humorem baví ostatní, kteří často větší hlavu, zejména ty staré, kteří nikdy nesloužili, jako je Prokop **Häusler** a další.

Někteří staří Benešováci jsou v Chebu (Eger), ostatní většinou v táboře v Brucku. Kupec **Frischmann** je u dragounů v

Am **27.1.** wurde zum erstenmal anlässlich des allerhöchsten Geburtstagsfestes Sr. Majestät des deutschen Kaisers **Wilhelm II.** die Stadt festlich beflaggt. Alle Häuser trugen reichen Fahنشmuck.

31.1.1916

Vom Schulinspektor habe ich Arbeit bekommen. Ich muss 8 Tabellen ins Reine schreiben, das ist für 10 Tage Arbeit.

Gleichzeitig bekam ich für die Bezirkshauptmannschaft Kaplitz den ehrenvollen Auftrag, im Dorf Waldetschlag die Vorräte aufzunehmen, das heißt, eine Liste anfertigen, von Haus zu Haus gehen und mich überzeugen, ob die gemachten Angaben auch auf Wahrheit beruhen.

Bin neugierig, was die anderen Kollegen für Aufträge erhalten haben. Dazu noch der Schulunterricht und alles, was da drum und dran hängt, man hat vollständig genug.

Von den 250 gemusterten Gemeinderatsmitgliedern, die in Budweis gemustert wurden, sind nur 10 für untauglich erklärt worden.

Bei uns hat es auch noch den Töpfermeister Jos. **Schinko** getroffen. Wer wird die Amtsschriften in den Gemeinden jetzt machen? Wahrscheinlich werden auch dafür die Lehrer herangezogen werden.

Fleischhauer Franz **Müller** ist Zugführer und ist zu den Pionieren in Klosterneuburg kommandiert. Kaufmann Franz **Anderl** ist Feldwebel und lebt lustig und fidel im Brucker Lager.

Sein Humor belebt die anderen, die gar oft den Kopf hängen lassen, namentlich die Alten, die nie gedient haben, wie zum Beispiel **Häusler** Prokop und andere.

Einige alte Beneschauer sind in Eger, die anderen meist im Brucker Lager. Kaufmann **Frischmann** ist bei den Dragonern in

Trutnově. Řezník Karl **Sonnberger** a hrnčířský mistr **Mikolasch** stále cvičí v Českých Budějovicích.

Hostinský **Thurn** musí také 21.2. narukovat, ale nic si z toho nedělá.

Povozník **Wolf** měl dnes svatbu. Ten starý osel si vzal služku od řezníka **Müllera**.

Ta mu nasadí parohy, mohla by to být jeho dcera.

Jeho schovanka **Emilie** odchází z domova a nastupuje do služby v Budějovicích; jak se proslýchá, u mladého **Resche**, majitele továrny na cukrovinky.

Už několik hodin tu fouká ledový východní vítr, který nám připomíná, že je stále ještě zima. Vypadá to na silný mráz a také, že by mohlo sněžit.

Byla by také velká škoda, kdyby si obchodníci nemohli zaopatřit potřebné zásoby ledu.

Jako důsledek války se objevují pikantní novinky.

Mladá hospodská **Schwinghammer** je v jiném stavu, ačkoliv její manžel je od bitvy u Krasniku v ruském zajetí.

Otcem očekávaného dítěte je kominík **Stejskal**, který nyní také narukoval.

Stejný osud prý potkal i manželku řezníka **Mikolasche**. Svůdcem je prý mladičký hoch.

V okolních vesnicích je údajně nejméně deset takových případů. Nejvíc si tak počínají starší ženy, které jsou delší dobu provdané.

Nestydí se do svých osidel zatahovat dospívající chlapce, nepohrdají ale ani

Trautenau. Fleischhauer Karl **Sonnberger** und Töpfermeister **Mikolasch** exerzieren noch in Budweis.

Gastwirt **Thurn** muss auch am 21.2. einrücken, macht sich aber nichts daraus.

Fuhrmann **Wolf** hat heute Hochzeit gehabt. Der alte Esel hat das Dienstmädl vom Fleischhauer **Müller** genommen. Die wird ihm Hörner aufsetzen, könnte seine Tochter sein.

Seine Ziehtochter **Emilie** geht von zu Hause weg und nimmt einen Dienst in Budweis an; wie man hört, beim jungen **Resch**, dem Zuckerfabrikanten.

Seit ein paar Stunden weht hier ein eiskalter Ostwind und mahnt uns, dass noch Winter ist. Es sieht nach starkem Frost aus und könnte Schnee bringen.

Es wäre auch ein großer Schaden, wenn sich die Geschäftsleute nicht mit dem nötigen Eisvorrat versehen könnten.

Als Kriegsfolgen tauchen pikante Neuigkeiten auf. Die junge Wirtin **Schwinghammer** ist in interessanten Umständen, obwohl ihr Mann seit der Schlacht von Krasnik in russischer Gefangenschaft ist.

Der Vater des zu erwartenden Kindes ist der Kaminfeger **Stejskal**, der nun auch eingerückt ist.

Auch die Frau des Fleischhauers **Mikolasch** soll dasselbe Schicksal erlangt haben. Ein blutjunger Bursche soll der Verführer sein.

In den umliegenden Dörfern soll es mindestens 10 solcher Fälle geben. Am ärgsten treiben es die älteren, länger verheirateten Frauen.

Sie scheuen sich nicht, halbwüchsige Knaben in ihre Schlingen zu ziehen,

starými muži, jak mi v těchto dnech vyprávěl kolega **Hacker**.

Morálka velmi utrpěla, to je vidět dennodenně. Ale málo si pamatují, a proto už o tom více nemůžu psát.

Podruh Christiana **Mayera** jménem **Künibal** si bude brát vdovu **Pillbauerovou**. Už dlouho se s ní tahá.

Litr piva nyní stojí 56 h, za kteroužto částku jste ještě nedávno dostali dva litry. Čtvrťka vína je v současné době za 44 h. Kostka mýdla na praní, která dříve stála 30 h, nyní stojí 1,50 K. Cívka nitě stála dříve 16 h, nyní 1,20 K.

Všechny ostatní věci se také výrazně zdražily. Přitom se též daňová zátěž neustále zvětšuje.

Daň z příjmu fyzických osob mi byla zvýšena z 24 K na 55 K, a přitom jsem nedostal ani o korunu víc.

Sběr kostí zahájená minulý týden měla velmi dobrý výsledek. K čemu jsou kosti potřeba, je mi záhadou ("vaření lepidla", poznámka doplněna později).

V obecním hostinci je velká hromada, z které budou mít myši velkou radost.

Teprve minulý týden jsme odevzdali nasbírané věci z vlny a kaučuku, bylo to 36 velkých balíků o váze 204 metrů.

Nyní došlo k velké kalamitě s tažnými zvířaty. Koně už tu téměř žádní nejsou a ti, kteří jsou ještě k mání, vypadají jako kostry. Sotva chodí. V průběhu tohoto týdne se bude konat další „odvod“ koní, to pak erár zabaví poslední herky, a vozy bude tahat

verschmähen aber auch nicht die alten Männer, wie mir dieser Tage Kollege **Hacker** erzählte.

Die Moral hat stark gelitten, das sieht man jeden Tag. Ich merke mir aber wenig, darum kann ich auch weiter nicht darüber schreiben.

Der Hausknecht von Christian **Mayer**, mit Namen **Künibal**, wird die **Pillbauerwitwe** heiraten. Er zieht schon lange mit ihr herum.

Ein Liter Bier kostet jetzt 56 h, dafür bekam man vor kurzem noch zwei Liter. Ein Viertel Wein kostet jetzt 44 h. Ein Stück Waschseife, früher 30 h, kostet jetzt 1,50 Kr. Eine Spule Zwirn, früher 16 h, kostet jetzt 1,20 Kr.

Auch alle anderen Sachen sind bedeutend teurer geworden. Dabei wird auch die Steuerschraube immer mehr angezogen.

Ich bin von 24 Kr. Personaleinkommenssteuer auf 55 Kr. erhöht worden, und habe nicht einen Heller mehr bekommen.

Die vorige Woche eingeleitete Knochensammlung brachte ein sehr gutes Resultat. Wozu man die Knochen braucht, ist mir ein Rätsel („Leimkochen“, Anm. später hinzugefügt).

Im Gemeindegasthaus liegt ein großer Haufen, an dem die Mäuse ihre Freude haben werden. Erst vorige Woche haben wir die gesammelten Woll- und Kautschuksachen abgeliefert, es waren 36 große Ballen mit einem Gewicht von 204 Meterzentner.

Nun ist eine große Kalamität mit den Zugtieren. Pferde sind fast keine mehr da, und die noch zu haben sind, gleichen einem Skelett. Können kaum laufen. Im Laufe dieser Woche wird wieder eine Pferde-Assentierung sein, da wird das Ärar

dobytek.

Také s poštou bude spousta problémů. Poštovní kočí **Fast** už dávno dal výpověď, protože už nemá žádné krmení pro své staré koně. Jsou tak hubení a slabí, že se musí obávat, že na silnici padnou. Cesta z Nových Hradů (Gratzen) do Benešova (Beneschau) mu nyní trvá čtyři a půl hodiny, přičemž pěšky ji lze pohodlně zvládnout za tři hodiny.

Poštovní kočí **Priegl** ovšem jezdí o něco rychleji, ale má také dva páry koní, a tak je může střídát. Ale ani on už o tuto práci nestojí a říká, že raději půjde na frontu.

Brzy už tedy nebude jezdit pošta ani kočáry, to znamená, že se pak bude běhat.

S jarní výsadbou to také bude na pováženou, protože lidé už teď nemají žádné osivo. Bude také velký nedostatek pracovních sil.

Velmi znepokojující je též nové nařízení, že každá obec si může vyžádat 10 ruských zajatců na práci za stravu.

Na základě již učiněných zkušeností nemá tato novota dobrý ohlas. Oblíbit si ji měly opět jen ženy.

Rusové se do práce zrovna nehrnou, jak jsem již slyšel z mnoha stran.

Nečekají nás žádné potěšující okolnosti. Jen jeden příklad: představený z Kuří (Hermanschlag), jménem **Witzany**, má největší hospodářství. 21. února musí narukovat. Na práci zanechává doma svou ještě mladou ženu, dospělou dceru a slabého, nemocného syna.

Syn může vykonávat jen lehčí práce, a tak se o veškeré zemědělské hospodaření musejí postarat obě ženy. To je prostě nemožné. Takových případů musí být v

die letzten Reste mit Beschlag belegen und die Kutschen werden von Rindern gezogen werden.

Auch mit der Post wird es sehr hapern. Postkutscher **Fast** hat schon lange gekündigt, weil er kein Futter mehr für seine Gäule hat. Die sind so mager und schwach, dass er fürchten muss, sie fallen ihm am Wege um. Er braucht jetzt 4 ½ Stunden von Gratzen nach Beneschau, ein Weg, den man zu Fuß bequem in 3 Stunden machen kann.

Der Postkutscher **Priegl** fährt freilich etwas schneller, aber er hat auch 2 Paar Pferde und kann also abwechseln. Aber er will auch nicht mehr das Geschäft haben und sagt, er ginge lieber an die Front. Bald wird es also mit Fahrpost und Kutschenfahrten aufhören, dann heißt es rennen.

Mit dem Anbau im Frühjahr wird es auch windig aussehen, denn die Leute haben schon heute kein Saatgut. Auch an Arbeitsleuten wird ein großer Mangel sein.

Die neue Verordnung, jede Gemeinde kann 10 russische Gefangene zur Arbeitsleistung gegen Verköstigung beanspruchen, ist auch eine sehr bedenkliche Sache.

Aus schon gemachten Erfahrungen wird diese Einführung nicht gelobt. Nur wieder die Weiber sollen viel Geschmack daran gefunden haben. Gar arbeitswillig sind die Russen nicht, wie ich schon von vielen Seiten gehört habe.

Wir gehen keinen erfreulichen Zuständen entgegen. Nur ein Fall: der Vorsteher von Hermanschlag, mit Namen **Witzany**, hat den größten Grundbesitz. Er muss am 21.2. einrücken. Er hinterlässt zur Arbeit seine noch junge Frau, eine erwachsene Tochter und einen schwächlichen kranken Sohn.

Der Sohn kann nur leichtere Arbeit verrichten, also müssen die zwei Weiber die ganze Landwirtschaft besorgen. Das ist einfach unmöglich. Solche Fälle muss es

našich vesnicích určitě desítky.

Rodina **Hamatových** chce 5. února opustit Benešov (Beneschau), chce se zde zakoupit. S paní Michal už začala vyjednávat, ale ta požadovala za svou vilu příliš mnoho peněz.

Hostince jsou čím dál prázdnější, také **Brand** už ztratil zájem a pravděpodobně svoji živnost brzy zruší.

4.3.1916

Maso a tuk jsou mezitím finančně nedostupné. Budeme se muset spokojit s tím, že maso se bude podávat jen jednou za týden.

K tomu se přidává nedostatek tabáku. Už několik dní jsou trafiky mimo provoz. Paní **Pascher** dnes obdržela pouze 2 věnce obyčejného tabáku a během čtvrt hodiny bylo všechno prodáno. Podařilo se mi získat jeden balíček.

Cukr také nikde nedostanete. Tím pití kávy končí.

U představeného obce Klení (Gollnetschlag) jsem měl pytel brambor, který jsem si zasloužil tím, že jsem pro něj psal žádosti.

Měly úspěch, ale mé brambory mi úřad zabavil. Nechtěl jsem si je vzít, když byla zima, a teď to bez tajnůstkářství vůbec nepůjde. Kukuřičnou mouku v chlebu už máme také.

15.3.1916

Kolega **Herlinger** zažívá nepříjemné scény se svými spolubydlícími, rodinou **Böhmových**, zvanou Mangerl. Už došlo k předvolání na radnici a udání na okresní školní radě, a i k vulgárním nadávkám.

Pokud by se tito lidé do 20. března neměli vystěhovat, pak se odstěhuje **Herlinger** a

bei uns auf den Dörfern zu Dutzenden geben.

Die Familie **Hamata** will am 5.2. Beneschau verlassen, sie möchte sich hier ankaufen. Mit der Frau Michal hatten sie sich schon ins Einvernehmen gesetzt, aber die wollte für ihre Villa viel zu viel Geld haben.

Die Wirtshäuser werden immer leerer, auch **Brand** hat schon die Lust verloren und dürfte sein Geschäft bald aufgeben.

4.3.1916

Fleisch und Fett sind inzwischen unerschwinglich. Wir werden uns mit einem Tag in der Woche für Fleischgenuss begnügen müssen.

Dazu ist der Mangel an Tabak gekommen. Seit einigen Tagen sind die Trafiken außer Betrieb gesetzt. Heute erhielt die Frau **Pascher** nur 2 Kränze ordinären Tabak und in einer Viertelstunde war alles verkauft. Ein Päckel konnte ich mir erobern.

Auch Zucker ist nirgends zu bekommen. Da hört das Kaffeetrinken auf. Beim Gollnetschläger Gemeindevorsteher hatte ich einen Sack Erdäpfel stehen, den ich durch das Schreiben von Gesuchen für ihn verdient hatte.

Die Gesuche hatten Erfolg, aber meine Erdäpfel hat die Behörde beschlagnahmt. Wie es kalt war, wollte ich sie nicht haben, und jetzt wird es ohne Heimlichtuerei gar nicht abgehen. Maismehl im Brot haben wir auch schon.

15.3.1916

Kollege **Herlinger** hat ungemütliche Szenen mit seinen Mitbewohnern, der Familie **Böhm**, genannt Mangerl. Es gab schon Vorladungen beim Rathaus und Anklagen beim Bezirksschulrat, nebst ordinärer Beschimpfungen.

Wenn bis zum 20.3. diese Leute nicht ausziehen sollten, dann zieht **Herlinger**

obsadí byt u **Schmolla**, kde bydlel **Czuchal**.

Jak se proslýchá, chce mlynářka ze Stifterova mlýna Leppinův dům (Leppinhaus) přeci jenom koupit, takže **Herlinger** se bude muset stejně vystěhovat. Proto je lepší to udělat hned.

Účetní spořitelny **Seidl** se odstěhoval z Hujerova domu (Hujerhaus) a nyní bydlí v trafice, tam, kde dříve bydlel **Herlinger**.

Fritz **Weilguny** je již desátníkem. Oba městští radní **Schinko** a **Klinger** jsou v Brucku an der Leitha (Most nad Litavou) a truchlí, zejména **Schinko**, protože není odveden k dělostřelectvu.

Hospodský **Thurn** z Chebu (Eger) napsal, že všichni byli čtyřikrát očkováni. Měl velmi oteklou ruku, ale přesto musel druhý den vydrhnout kasárenskou místnost věchetem (svazek slámy), což nikdy v životě nedělal.

Ano, vojna je někdy dost trpká, když jste byli zvyklí na pohodlný život.

Benedikt, povozník v horním městě, měl nehodu. Zlomil si klíční kost, to se stalo při tom, když na něj spadl kůň.

Vedoucí pily **Bažant** se přestěhuje do Nových Hradů (Gratzen), protože pila je mimo provoz a on musí sloužit tam.

Stávka muzikantů na kůru stále není u konce – nyní neúčinkují ani Nazi **Pils**, ani **Herlinger**. Hru na varhany a pohřby zajišťuje pouze **Schatzl** Agnes.

Starý **Weidner** se mezitím dává dohromady a protlouká se, jak se dá. Takovou vychytralost je třeba obdivovat.

aus, und nimmt die Wohnung beim **Schmoll**, wo **Czuchal** gewohnt hat.

Wie man hört, will die Stifter-Müllerin das Leppinhaus doch kaufen, dann muss **Herlinger** sowieso ausziehen. Also besser gleich.

Sparkassenbuchhalter **Seidl** ist aus dem Hujerhaus ausgezogen und wohnt nun dort, wo **Herlinger** früher in der Tabaktrafik gewohnt hat.

Fritz **Weilguny** ist schon Korporal. Die beiden Stadträte **Schinko** und **Klinger** sind in Bruck an der Leitha und blasen Trübsal, namentlich **Schinko**, da man ihn nicht zur Artillerie einreicht.

Wirt **Thurn** schrieb aus Eger, dass man sie alle viermal geimpft habe. Er bekam einen sehr geschwollenen Arm, musste aber trotzdem am nächsten Tag das Kasernenzimmer mit einem Strohwisch ausreiben, was er noch nie im Leben gemacht hatte.

Ja, das Soldatenleben ist mitunter recht bitter, wenn man ein behagliches Leben gewohnt war.

Der Fuhrmann **Benedikt** im Oberort ist verunglückt. Ein Pferd ist auf ihn gefallen und dabei hat er sich das Schlüsselbein gebrochen.

Der Sägeleiter **Bažant** wird nach Gratzen übersiedeln, da die Säge außer Betrieb ist und er dort Dienst machen muss.

Der Regenschori-Streik ist noch immer nicht beendet – Jetzt macht weder der Nazi **Pils** noch der **Herlinger** mit. Nur die **Schatzl** Agnes versieht das Orgeln und die Begräbnisse.

Unterdessen krappelt sich der alte **Weidner** wieder zusammen und wurstelt weiter. Eine solche Schlaumeierei ist zu bewundern.

Herlingerovi se ujali výchovy třináctileté dívky a nazývají ji "naší dcerou".

Jmenuje se Theresia **Höfinger** a je sirotek. Je velmi zanedbaná, ale úslužná.

25.3.1916

Dne 16. 3. jsem dostal od úřadů příkaz vypracovat evidenci zásob brambor pro Německý Benešov (Deutsch-Beneschau) – a to do 22. 3., a sice sám!

Okamžitě jsem proti tomu protestoval, ale teprve 21. jsem dostal telegram, že mi má kolega **Herlinger** pomoci a že termín byl stanoven na 24.

Toho jsem však už nemohl využít, protože jsem byl tehdy téměř hotov.

Přes den jsme s jedním členem obecního výboru chodili dům od domu od devíti hodin ráno do šesti hodin večer, a pak jsem často psal až do jedné hodiny v noci.

Naštěstí bylo docela pěkné počasí, jen 21. se zatáhlo a občas pršelo. Ten den jsme se vydali do Nového Hamru (Neuhammer), Černého Údolí (Schwarzthal) a Klepné (Kleppen) a trochu jsme zmokli. K večeru se obloha opět vyjasnila a kabáty dokonce uschly.

Toho dne mě doprovázel tlustý kloboučník Franz **Welan**. Obědvali jsme „U **Holubů**“, dvě vejce a kus chleba, k tomu láhev mizerného piva.

Na svačinu jsme šli do „Waldschänke“. Tam jsme překvapivě dostali velmi dobré nové víno (Heuriger).

21. jsem v obci Hennberg vyřídil asi 25 domů. Ve středu 22. ledna pršelo jako z konve, tak jsem zůstal doma. 23. bylo opět pěkné počasí a já jsem ještě musel projít osadami St. Veit a Pohnholz. V půl jedenácté jsem byl hotov, spěšně jsem

Herlingers haben ein 13jähriges Mädchen zur Erziehung angenommen und nennen es „unsere Tochter“. Sie heißt Theresia **Höfinger**, ist ein Waise. Sie ist sehr vernachlässigt, aber willig.

25.3.1916

Am 16.3. wurde ich von der Behörde mit der Kartoffelvorrats-Aufnahme für Deutsch-Beneschau beauftragt – mit einem Vollendungstermin bis zum 22.3., und zwar allein!

Ich habe sofort dagegen protestiert, aber erst am 21. kam ein Telegramm, dass mir Kollege **Herlinger** helfen soll und der Termin auf den 24. festgelegt sei. Davon habe ich aber keinen Gebrauch mehr machen können, da ich zu diesem Zeitpunkt fast fertig war.

Bei Tage sind wir, ein Gemeindeausschuss-Mitglied und ich, von 9 Uhr früh bis 6 Uhr abends von Haus zu Haus gegangen und dann habe ich anschließend oft bis 1 Uhr nachts geschrieben.

Zum Glück war recht schönes Wetter, nur am 21. wurde es trübe und zeitweise regnete es. An diesem Tag waren wir in Neuhammer, Schwarzthal und Kleppen und wir wurden etwas nass. Gegen Abend hellte sich der Himmel wieder auf und die Mäntel wurden sogar trocken.

Mein Begleiter an diesem Tag war der dicke Hutmacher Franz **Welan**. Beim **Holub** hielten wir Mittag, zwei Eier und ein Stück Brot, dazu eine Flasche miserables Bier. Zur Jause waren wir in der Waldschänke. Dort bekamen wir, ganz überrascht, einen sehr guten Heurigen.

Am 21. machte ich in Hennberg etwa 25 Häuser. Am Mittwoch den 22. regnete es wie aus Kübeln, da blieb ich zu Hause. Am 23. war wieder schönes Wetter und ich hatte noch St. Veit und Pohnholz zu begehren. Um ½ 11 war ich fertig und

dokončil zápis a odnesl jej na poštu.

Protože jsem přijal úkol, který mi hodili na krk, nemohl jsem 5 dní učit, což narušilo celý učební plán.

Kolega **Herlinger** dostal nový povolávací rozkaz do Českých Budějovic On i jeho žena jsou z toho přirozeně sklíčení.

Pan Hans **Schönbaumsfeld** je nyní také ve službách císaře a slouží na strážích ve vídeňském předměstí Lainz, ale má odtud odejít, protože se tamní stráž stala nadbytečnou.

Anderl Hans opustil Bruck a je na pochodu.

Lékárník **Weilguny** je na náhorní plošině Doberdo a píše hrdinské dopisy. Hostinský **Thurn** je na cestě do Ruska se svým pochodovým praporem.

Někteří Benešovští jsou zčásti v Albánii, zčásti v Černé Hoře. Švec **Großschopf** a řezník Karl **Sonnberger** vykonávají strážní službu ve státní věznici nedaleko Štýrského Hradce.

Cestář **Pletka** je na Sočské frontě (Isonzo) jako strážný vozatajstva.

Nedaleko od něj je **Weilguny** Fritz jako desátník u své baterie. Nemovitostní makléř **Jaksch** je důstojnický sluha u kapitána kavalerie a je stále v Prešpurku (dnes Bratislava, pozn.překl.).

Obrovitý **Pischinger**, který byl pohřešován, se znovu objevil a je na italských hranicích.

Paní **Frischmann** zemřela a její manžel, v současné době c.k. strážmistr, je někde na frontě, ale děti místo jeho pobytu neznají, a tak ho nelze vyrozumět o smrti jeho ženy. Je to velmi smutné.

machte in Eile das Schriftliche fertig und brachte es auf die Post.

In Folge der aufgehalsten Aufnahme konnte ich 5 Tage nicht unterrichten, das bringt den ganzen Lehrplan durcheinander.

Kollege **Herlinger** bekam eine Vorladung zu einer neuen Musterung nach Budweis, er und seine Frau sind natürlich niedergedrückt.

Herr Hans **Schönbaumsfeld** ist nun auch im Dienst des Kaisers und versieht die Wache in Lainz, soll aber von dort fortkommen, da die Wache dort überflüssig geworden ist. **Anderl** Hans ist von Bruck fort und befindet sich auf dem Marsch.

Apotheker **Weilguny** ist am Doberdo-Plateau und schreibt heldenhafte Briefe. Gastwirt **Thurn** ist mit seinem Marschbataillon auf dem Weg nach Russland.

Einige Beneschauer sind teils in Albanien, teils in Montenegro. Schumacher **Großschopf** und Fleischhauer Karl **Sonnberger** sind als Wache bei einem Staatsgefängnis in der Nähe von Graz.

Wegeinräumer **Pletka** ist an der Isonzofront als Wache bei einem Trainzug.

Nicht weit von ihm ist **Weilguny** Fritz als Korporal bei seiner Batterie. Häusermakler **Jaksch** ist Offiziersdiener bei einem Rittmeister und ist immer noch in Pressburg.

Der vermisst gewesene riesenhafte **Pischinger** ist wieder aufgetaucht und befindet sich an der italienischen Grenze.

Frau **Frischmann** ist gestorben und ihr Mann, derzeit k.k. Wachtmeister, ist irgendwo an der Front, aber die Kinder wissen seinen Aufenthalt nicht, und so kann er von dem Ableben seiner Frau nicht verständigt werden. Es ist sehr traurig.

Mayer Hans se nachází v Pettau (dnes Ptuj ve Slovinsku, poz.překl.) v jižním Štýrsku. Místní lékárník, příbuzný doktora Dicka, ho tam uvedl do společnosti a on se seznámil s hezkou dcerou místního městského lékaře, kterou si brzy vezme za ženu.

Hans se pravděpodobně nechá odvést, protože už asi nebude mít zájem o rozvrácenou existenci v Německém Benešově (Deutsch-Beneschau), která je těsně před krachem. **Mayer** Bernhard byl zbaven šedého zákalu a brzy bude opět dobře vidět.

Správce pily Karl **Bažant** je do 1.7. uvolněn z vojenské služby a podle všeho definitivně přichází do Příbrani (Sinnetschlag) jako vedoucí dřevoplavby místo vysloužilého pana **Engela**. Zatím stále pracuje na kartografii (Mappierung) v Nových Hradech (Gratzen).

Provoz v pile bude zcela ukončen. Hrabě **Buquoy** oznámil jedné místní deputaci, že pila pracuje se ztrátou, a proto bude zrušena, ačkoli pan **Bažant** tvrdí, že hrabě je ze strany lesního rady **Wagnera** úmyslně špatně informován.

Otec učitele Wenzela **Pöschko**, který byl dosud zaměstnán jako dozorce těžby dřeva ve Vyšším Brodě (Hohenfurt), přichází sem a bude si zde užívat svého důchodu.

6.4.1916

Od té doby, co tajemník už nestihá plnit požadované úkoly, zvykla si kancelář starosty dávat mi každý týden k vyřízení nějaké spisy.

To nelze odmítnout, a tak jsem i těmto pánům za blázna a statečně písemnosti vyřizují.

Wenzel se stal nákupčím jatečného skotu a „vyfoukne“ dobytek dvěma místním

Mayer Hans ist in Pettau (heute Ptuj in Slowenien, Anm.d.B.R.), Südsteiermark. Der dortige Apotheker, ein Verwandter des Dr. Dick, hat ihn dort in die Gesellschaft eingeführt und er machte die Bekanntschaft mit der hübschen Tochter des dortigen Stadtarztes, die er bald heiraten wird. Wahrscheinlich lässt sich Hans aktivieren, denn auf die zerrüttete Existenz in Deutsch-Beneschau, die kurz vor dem Zusammenbruch steht, dürfte Hans nicht mehr reflektieren. **Mayer** Bernhard ist von seinem Augenstar befreit und wird bald wieder voll sehen können.

Sägeverwalter Karl **Bažant** ist bis zum 1.7. vom Militärdienst befreit und kommt allem Anschein nach definitiv als Schwemmler nach Sinnetschlag an die Stelle des pensionierten Herrn **Engel**. Vorläufig ist er noch immer bei der Mappierung in Gratzen.

Die Brettsäge wird ganz aufgelassen. Einer hiesigen Deputation erklärte Graf **Buquoy**, dass die Säge mit Verlust arbeitet und deshalb geschlossen wird, obwohl Herr **Bažant** behauptet, dass der Herr Graf seitens des Forstrates **Wagner** absichtlich schlecht orientiert ist.

Der Vater des Lehrers Wenzel **Pöschko**, der bisher in Hohenfurt als Holzaufseher beschäftigt war, kommt hier her und wird seine Pension hier genießen.

6.4.1916

Das Bürgermeisteramt hat es sich zur Gewohnheit gemacht, da der Sekretär den gestellten Anforderungen nicht mehr nachkommen kann, mir jede Woche einige Akte zur Erledigung zu geben.

Man kann es nicht abweisen, und so mache ich auch diesen Herren den Narren und schreibe wacker darauf los.

Der **Wenzel** ist Einkäufer geworden und schnappt den hiesigen zwei Fleischhauern das Vieh ab.

řezníkům.

Řezník **Müller** to s ukončením podnikání myslí vážně.

Sekora pak zůstává sám a nasazuje horentní ceny. Ještě štěstí, že mi představený Klení (Gollnetschlag) daroval pytel brambor, takže hlady neumřeme.

S rostoucími srážkami se plat stále snižuje. Tento měsíc mi na osobní výdaje zbylo jen 15 K. Není divu, že učitelé v Čechách začínají křičet.

Inflační příspěvky se poskytují všude, jen pro nás nejsou peníze. Právě teď je delegace ve Vídni. Jsem zvědavý, zda se podaří dosáhnout nějakého úspěchu.

27.4.1916

Při odvodu osmnáctiletých chlapců byli za způsobilé prohlášeni tyto:

1. **Thurn** Franz, *4.12.1898 Černé Údolí (Schwarzthal)
2. **Stix** Johann, *27.5.1898 Hennberg
3. **Schmoll** August, *22.6.1898
4. **Mika** Karl, *18.11.1898
5. **Czermak** Johann, 17.12.1898
6. **Böhm** Josef, 1.8.1898
7. **Bažant** Josef, *1898 S. Gabriela

7.5.1916

Od politického úřadu jsme obdrželi k přepočítání evidenční listy pro obilí a obilnou mouku z obcí Stropnice (Strobnitz), Německý Benešov (Deutsch-Beneschau) a Lužnice a (Luschnitz).

Já bych to za týden nebyl schopen zvládnout, ale **Mizzi** a slečna **Rosa Weidner** se práce ujaly a dnes už jsou s tím hotovy.

Ovocné stromy kvetou. Počasí opravdu

Fleischhauer **Müller** will ernstlich das Geschäft einstellen.

Dann bleibt der **Sekora** allein und macht enorme Preise. Es ist ein Glück, dass mir der Gollnetschläger Vorsteher einen Sack Kartoffeln geschenkt hat, so werden wir nicht verhungern.

Da die Abzüge sich mehren, wird das Gehalt immer kleiner. Diesen Monat blieben für meine persönlichen Ausgaben nur 15 Kr. Kein Wunder, dass die Lehrer in Böhmen zu schreien anfangen.

Überall werden Teuerungszulagen bewilligt, nur für uns ist kein Geld vorhanden. Gerade jetzt ist eine Abordnung in Wien. Bin neugierig, ob ein Erfolg erzielt wird.

27.4.1916

Bei der abgehaltenen Musterung der 18jährigen Jünglinge wurden für tauglich erklärt:

1. **Thurn** Franz, *4.12.1898 Schwarzthal
2. **Stix** Johann, *27.5.1898 Hennberg
3. **Schmoll** August, *22.6.1898
4. **Mika** Karl, *18.11.1898
5. **Czermak** Johann, *17.12.1898
6. **Böhm** Josef, *1.8.1898
7. **Bažant** Josef, *1898 S. Gabriela

7.5.1916

Von der politischen Behörde bekamen wir die Aufnahmebögen über Korn und Kornmehl der Gemeinden Strobnitz, Deutsch-Beneschau und Luschnitz zur Umrechnung.

Ich wäre damit in einer Woche nicht fertig geworden, aber **Mizzi** und Frl. **Rosa Weidner** übernahmen die Arbeit und sind schon heute damit fertig.

Die Obstbäume blühen. Es ist ein richtiges Wachswetter, immer mal ein langsamer

podporuje růst, každou chvíli se objeví pomalý teplý déšť, který osvěží pole. V pátek odpoledne během bouřky málem vypukl požár ve Věrtelch (Viertel).

Malé děti zapálily hromadu dřeva poblíž domu. Sousedé naštěstí vznikající požár uhasili hned v zárodku.

Včera odpoledne, byl ředitel **Weidner** na zahradě a znovu se o něj pokoušela mrtvice. Musel být odnesen domů. Pravděpodobně se blíží konec.

Sbírka školáků pro Červený kříž přinesla v městečku 198 K. Dnes budou na řadě vesničané. Už jsem si též musel koupit několik odznaků.

Dne **19. května** jmenovalo místní zastupitelstvo na mimořádném zasedání jednomyslně hraběte Karla Buquoye (mladší linie), majordoma panství Nové Hradky-Rožmberk (Gratzen-Rosenberg), čestným občanem města za významnou podporu, kterou poskytl místnímu obyvatelstvu v těžkých válečných dobách.

Adalbert **Biela**, obuvník z Malont (Meinetschlag), který se zde usadil, zemřel v ruském zajetí.

Dne 17. května, během útoku na Monte Gusella, zemřel hrdinskou smrtí syn Franze **Waltera**, bývalého ředitele schönbaumfeldské továrny na kovové knoflíky, Cand. Med. (MUC) Robert **Walter**, praporčík 2. tyrolského pluku císařských myslivců, 21. polní rota, nositel Stříbrné medaile za statečnost 1. třídy.

28.5.1916

Od 15.5. jsem vedoucím místní sklizňové komise a byl jsem pověřen evidencí luk a

warmer Regen, der die Fluren erquickt. Am Freitag nachmittag wäre bei dem Sturm beinahe in Vierteln ein Feuer ausgebrochen.

Kleine Kinder hatten nahe beim Hause einen Holzstoß angesteckt. Zum Glück haben die Nachbarn den entstehenden Brand im Keime erstickt.

Gestern nachmittag war Herr Dir. **Weidner** im Garten und es berührte ihn wieder ein Schlag. Er musste heimgetragen werden. Es wird wohl schon bald das Ende vom Lied kommen.

Die Sammlung der Schulkinder für das Rote Kreuz ergab im Stadtviertel 198 Kr. Heute kommen die Dorfbewohner dran. Habe auch schon mehrere Abzeichen kaufen müssen.

Am **19.5.** hat die hiesige Stadtverwaltung in einer außerordentlichen Sitzung den Majoratsherrn der Herrschaft Gratzen-Rosenberg, den Herrn Grafen Karl **Buquoy** (jüngere Linie) in Anbetracht der der hiesigen Bevölkerung in der schweren Kriegszeit gewährten bedeutenden Unterstützung einstimmig zum Ehrenbürger der Stadt ernannt.

Der sich hier ansässig gemachte Schuhmacher aus Meinetschlag, Adalbert **Biela**, ist in russischer Gefangenschaft gestorben.

Am **17.5.** fand beim Sturm auf den Monte Gusella der Sohn des ehemaligen Leiters der Schönbaumfeld'schen Metallknopffabrik, Franz **Walter**, Cand. Med. Robert **Walter**, Fähnrich im 2. Tiroler Kaiserjägerregiment, 21. Feldkompanie, Besitzer der silbernen Tapferkeitsmedaille 1. Klasse, den Heldentod.

28.5.1916

Ich bin ab 15.5. der Geschäftsführer der hiesigen Erntekommission und mit der Aufnahme der Wiesen und Anbauflächen

obdělávaných ploch.

Od 25.5. mám proto 14denní dovolenou a sedím každý den od 9 do 12 hodin a od 15 do 18 hodin odpoledne v sále radnice a zapisuji spolu s hospodářskými subjekty a nájemci (v počtu asi 360) na základě jejich listů vlastnictví a kupních smluv, jakož i dalších pomůcek, jako jsou katastrální mapy a podobně.

Je očividné, že je tento proces zdlouhavý. Dlouhé řady čísel se musí sčítat, což je namáhavé. Zatím jsem pilně pracoval 3 dny, přitom musel spolknout mnoho hořkosti, protože lidé jsou zabezdění a podvádějí.

Teď mi došly formuláře, to se našemu drahému politickému úřadu stává téměř vždy, protože nemá přehled. Proto mohu pracovat na školní zahradě. Škola je v dnešní době stejně do značné míry druhořadá záležitost.

Skončila inspekce. Okresní školní inspektor se rozplýval. Byl tu tři večery, cítil se zde velmi dobře a byl se všemi spokojený, s výjimkou kolegy **Wilberga**, který na něj byl až příliš drzý.

V důsledku toho bude přeložen. Zdá se, že vyhlídky na manželství (**vdova po kupci Stifterovi**) nakonec nevyjdou.

O řezníku **Müllerovi** není nic slyšet. **Bass** Karl odcestoval, ale nevím, kde je teď. Jeden kilogram hovězího nyní stojí 6,80 K, proto je ho 40 deka už jen k nedělnímu obědu, jinak pouze zelenina a bramborová polévka - a jde to také.

Všechny podrážky mých vysokých bot jsou prodřené a pomáhají sice ještě lepenkové náhražky, ale nevím, jak dlouho vydrží. Švec **Pletka** by je okamžitě opravil, kdybych přinesl kůži.

betrout worden. Ab 25.5. habe ich deshalb einen 14tägigen Urlaub und sitze jeden Tag von 9 bis 12 Uhr und von 3 bis 6 Uhr nachmittags im Rathaussaal und mache die Aufnahme mit den Wirtschaftsparteien und Pächtern (ca. 360 an Zahl) auf Grund ihrer Besitzbögen und Kaufverträge, sowie anderweitiger Behelfe wie Katastermappen und dergleichen.

Dass die Sache langsam geht, ist klar. Die langen Zahlenreihen müssen summiert werden und das strengt an. Bis jetzt habe ich 3 Tage fleißig gearbeitet, dabei auch die Galle hinuntergeschluckt, denn die Leute sind borniert und gehen auf das Betakeln aus.

Nun sind mir die Drucksorten ausgegangen, das geschieht unserer lieben politischen Behörde fast immer, da sie keinen Überblick hat. So kann ich im Schulgarten arbeiten. Schule ist heute ohnehin ziemlich Nebensache.

Die Inspektion ist vorüber. Der Bez.-Schulinspektor war rein Butter und Honig. Er war drei Abende hier, fühlte sich sehr wohl und war zufrieden mit allen, mit Ausnahme des Kollegen **Wilberg**, der mit ihm zu keck umging.

Folge davon ist, dass er versetzt wird. Mit den Heiratsaussichten (**Stifter Kaufmannswitwe**) scheint die Sache doch nicht zu klappen.

Von Fleischhauer **Müller** hört man nichts. **Bass** Karl ist abgereist, wo er jetzt ist, ist mir nicht bekannt. Ein Kg. Rindfleisch kostet jetzt 6,80 Kr, da gibt es nur noch sonntags 40 Dekagramm Rindfleisch, sonst nur mehr Gemüse und Erdäpfelsuppe - und es geht auch.

Bei meinen Stiefeln sind alle Sohlen durchgerissen und Pappendeckel helfen noch, aber wie lange, weiß ich nicht. Schumacher **Pletka** würde sie sofort reparieren, wenn ich Leder brächte.

Dnešní neděle úplně propršela. Zítra je v Nových Hradech (Gratzen) den adorace, proseb a den odvodů.

Z Benešova se dostavilo 108 mužů zeměbrany (Landsturm). Jsem zvědavý, kolik jich bude uznáno jako schopné.

Nazi Pils se velmi bojí, že ho „vyhmátnou“. To by byla velká čára přes jeho egoistický rozpočet. Takový řimbaba a sedí za pecí.

Pokud existuje spravedlnost, musí být způsobilý.

Ke všeobecnému odvodu 31 ročníků, který se bude konat 29. 5. 1916, se musí dostavit: (+znamená "způsobilý"):

1. Prokop Jelínek, 1885 Kaplice (Kaplitz)
2. Franz Gotscher 1883
3. Adolf Frischmann 1896
4. Adalbert Schatzl 1887
5. Johann Koschant 1885
6. Eduard Bauer 1889
7. Josef Pils 1869
8. Franz Weilguny, obuvník 1871
9. Eduard Tuma, učitel 1896 České Budějovice
10. Ferdinand Göll 1896 Hennberg
11. Leopold Honzík 1897 Zvonková (Glöckelberg)
12. Emil Schlosser 1896 zaměstnán u firmy Pym
13. Theodor Dick 1897 lékař +
14. Franz Hausl 1897 Hennberg +
15. Franz Hausl 1869
16. Johann Pascher 1883
17. Franz Reindl 1894 učitel +
18. Johann Jindra 1867, mlynář, Černé údolí (Schwarzthal)
19. Johann Sonnberger 1876
20. Alois Stiepan, 1897 námezdní dělník +
21. Josef Rupp, 1871 (Bonholz) +
22. Franz Klinger 1875
23. Josef Chlebeček 1867
24. Julius Pils 1881
25. Thomas Wagner 1874
26. Adalbert Schwehla 1869
27. Franz Pöschko 1879

Der heutige Sonntag war total verregnet. Morgen ist Anbetungstag, Bitttag und Musterungstag in Gratzen.

Von Beneschau stellen sich 108 Landsturmmänner. Bin neugierig, wie viele tauglich sind.

Der Nazi Pils hat große Angst, daß er hängen bleibt. Das wäre ein großer Strich durch seine egoistische Rechnung. So ein Mordsflach und sitzt hinterm Ofen. Wenn es eine Gerechtigkeit gibt, muss er tauglich sein.

Zu der am 29.5.1916 stattfindenden General-Musterung der 31 Jahrgänge müssen sich stellen (+heißt „tauglich“):

1. Prokop Jelinek, 1885 Kaplitz
2. Franz Gotscher 1883
3. Adolf Frischmann 1896
4. Adalbert Schatzl 1887
5. Johann Koschant 1885
6. Eduard Bauer 1889
7. Josef Pils 1869
8. Franz Weilguny, Schuhmacher 1871
9. Eduard Tuma, Lehrer 1896 Budweis
10. Ferdinand Göll 1896 Hennberg
11. Leopold Honzik 1897 Glöckelberg
12. Emil Schlosser 1896 bei Pym beschäftigt
13. Theodor Dick 1897 Mediziner +
14. Franz Hausl 1897 Hennberg +
15. Franz Hausl 1869
16. Johann Pascher 1883
17. Franz Reindl 1894 Lehrer +
18. Johann Jindra 1867, Müller, Schwarzthal
19. Johann Sonnberger 1876
20. Alois Stiepan, 1897 Tagelöhner +
21. Josef Rupp, 1871 Bohnholz +
22. Franz Klinger 1875
23. Josef Chlebeček 1867
24. Julius Pils 1881
25. Thomas Wagner 1874
26. Adalbert Schwehla 1869
27. Franz Pöschko 1879

28. Karl Munz, 1886, hrnčářský tovaryš u Josefa Schinka +
 29. Ernst Popper 1893
 30. Franz Grubmüller 1884
 31. Julius Pils 1894, obuvník
 32. Wendelin Edelmann 1885
 33. Johann Leschtina 1869, Věrtel (Vierteln)
 34. Josef Weber 1867, Věrtel (Vierteln)
 35. Josef Pascher 1869
 36. Ottokar Schlesinger, 1890, lékárnický asistent +
 37. Martin Thurn 1875
 38. Karl Czerwenka, 1880, podkovář
 39. Jakob Jaksch 1866
 40. Johann Schuhmaier, 1872, zedník +
 41. Johann Merkl, 1887, c.k. poštovník
 42. Rudolf Frischmann, 1895, student
 43. Karl Pascher 1882
 44. Franz Lenz, 1879, zaměstnanec pivovaru
 45. Matthias Bauernhansl 1878
 46. Josef Prokesch 1871
 47. Ignaz Weinberger, 1868, truhlář
 48. Franz Trajer, 1869, krejčí
 49. Martin Czutka, 1897
 50. Johann Böhm, 1897, sklář v Horním městě (Oberort) +
 51. Franz Stix 1887
 52. Lorenz Reich 1896
 53. Johann Reich 1885
 54. Franz Reich 1888
 55. Alois Pascher 1896
 56. Ignaz Sonnberger, 1868, obuvník

 57. Lukas Zandra, 1872, Nepomuk, nádeník ve Svinech (Schweinitz)
 58. Johann Drdak 1894
 59. Johann Bauernhansl 1872
 60. Franz Reitinger 1897, Hennberg +
 61. Johann Undeutsch, 1873, krejčí
 62. Josef Steinecker 1880
 63. Johann Bretterbauer 1867
 64. Karl Křepelka 1894, hamerník

 65. Franz Guschl 1871
 66. Leopold Jaksch 1866
 67. Franz Sassmann 1871
 68. Johann Reich 1871
 69. Johann Lechner 1892

28. Karl Munz, 1886, Töpfergeselle bei Josef Schinko +
 29. Ernst Popper 1893
 30. Franz Grubmüller 1884
 31. Julius Pils 1894, Schuhmacher
 32. Wendelin Edelmann 1885
 33. Johann Leschtina 1869, Vierteln
 34. Josef Weber 1867, Vierteln
 35. Josef Pascher 1869
 36. Ottokar Schlesinger, 1890, Apothekerassistent +
 37. Martin Thurn 1875
 38. Karl Czerwenka, 1880, Hufschmied
 39. Jakob Jaksch 1866
 40. Johann Schuhmaier, 1872, Maurer +
 41. Johann Merkl, 1887, k.k. Postmeister
 42. Rudolf Frischmann, 1895, Student
 43. Karl Pascher 1882
 44. Franz Lenz, 1879, Brauhausbediensteter
 45. Matthias Bauernhansl 1878
 46. Josef Prokesch 1871
 47. Ignaz Weinberger, 1868, Tischler
 48. Franz Trajer, 1869, Schneider
 49. Martin Czutka, 1897
 50. Johann Böhm, 1897, Glaser im Oberort +
 51. Franz Stix 1887
 52. Lorenz Reich 1896
 53. Johann Reich 1885
 54. Franz Reich 1888
 55. Alois Pascher 1896
 56. Ignaz Sonnberger, 1868, Schuhmacher
 57. Lukas Zandra, 1872, Nepomuk, Tagelöhner in Schweinitz
 58. Johann Drdak 1894
 59. Johann Bauernhansl 1872
 60. Franz Reitinger 1897, Hennberg +
 61. Johann Undeutsch, 1873, Schneider
 62. Josef Steinecker 1880
 63. Johann Bretterbauer 1867
 64. Karl Křepelka 1894, Hammerschmied
 65. Franz Guschl 1871
 66. Leopold Jaksch 1866
 67. Franz Sassmann 1871
 68. Johann Reich 1871
 69. Johann Lechner 1892

70. Engelbert Klinger, 1895, kadeřník	70. Engelbert Klinger, 1895, Haarschneider
71. Franz Mais, 1878, zedník	71. Franz Mais, 1878, Maurer
72. Josef Preininger, 1897, pekař +	72. Josef Preininger, 1897, Bäcker +
73. Johann Trillsam 1891	73. Johann Trillsam 1891
74. Adalbert Schinko, 1897, číšník +	74. Adalbert Schinko, 1897, Kellner +
75. Johann Trottbberger, 1869, Ž(d)ár (Sohorsch), sedlák	75. Johann Trottbberger, 1869, Sohorsch, Bauer
76. Ignaz Pils, 1882, učitel	76. Ignaz Pils, 1882, Lehrer
77. Matthias Rupp 1868	77. Matthias Rupp 1868
78. Alois Schumaier 1871	78. Alois Schumaier 1871
79. Wenzel Jaksch 1886	79. Wenzel Jaksch 1886
80. Paul Steininger, 1877, dopravce	80. Paul Steininger, 1877, Frächter
81. Josef Polzer 1867	81. Josef Polzer 1867
82. Karl Schreiner 1867	82. Karl Schreiner 1867
83. Matthias Mikolasch 1867	83. Matthias Mikolasch 1867
84. Matthias Pawel 1892	84. Matthias Pawel 1892
85. Johann Jelinek, 1876, cihlář	85. Johann Jelinek, 1876, Ziegelschläger
86. Jakob Keindl, 1869, nádeník	86. Jakob Keindl, 1869, Tagelöhner
87. Franz Kulhan 1868	87. Franz Kulhan 1868
88. Johann Postl 1866	88. Johann Postl 1866
89. Johann Pletka, 1874, obuvník	89. Johann Pletka, 1874, Schuhmacher
90. Johann Hanusch, 1874	90. Johann Hanusch, 1874
91. Johann Hoffelner, 1868, hostinský	91. Johann Hoffelner, 1868, Gastwirt
92. Moritz Weilguny, 1870, pekařský mistr	92. Moritz Weilguny, 1870, Bäckermeister
93. Ludwig Storfa, 1867, tovární inspektor	93. Ludwig Storfa, 1867, Fabrikskontrollor
94. Heinrich Wildberg, 1885, učitel	94. Heinrich Wildberg, 1885, Lehrer
95. Johann Schutz 1891	95. Johann Schutz 1891
96. Martin Jelínek 1879, cihlář	96. Martin Jelinek 1879, Ziegelschläger
97. Josef Bauer, 1879, sklář, obchodník galanterií +	97. Josef Bauer, 1879, Glaser, Galanteriehändler +
98. Jakob Pils, 1871, pastevec dobytka	98. Jakob Pils, 1871, Viehtreiber
99. Franz Anibas, 1869, kočí, u firmy Schönbaumsfeld	99. Franz Anibas, 1869, Kutscher bei Fa. Schönbaumsfeld
100. Franz Chlebeček 1861	100. Franz Chlebeček 1861
101. Jakob Prommer	101. Jakob Prommer
102. Josef Klement, obchodník vínem	102. Josef Klement, Weinhändler
103. Franz Sladek	103. Franz Sladek
104. Josef Reich	104. Josef Reich
105. Josef Raab	105. Josef Raab
106. Josef Grubmüller	106. Josef Grubmüller
107. Jakob Keindl, nádeník	107. Jakob Keindl, Tagelöhner
108. Franz Holz hacker, zámečník, syn truhláře +	108. Franz Holz hacker, Schlosser, Sohn des Tischlers +
109. Hans Anderl Jr., student obchodní školy +	109. Hans Anderl jun., Handelsschüler +

V Nových Hradech 15 způsobilých (+).

17.6.1916

Karl **Holz hacker** jr. přijel z Kragujevace a má 8 dní dovolené. Dnes sem poštou přijel také vrchní poštovní inspektor Hans **Pils** s manželkou.

Dozvěděli jsme se od něj spoustu novinek, ale není možné je svěřit dopisu.

Všeobecně panuje v kruzích vzdělanců depresivní nálada. Ředitel školy zítra odjíždí do Prachatic. Je otázkou, zda požádá o odchod do důchodu.

Učitelé v Čechách mezitím přeci jenom obdrželi příplatek. Jedná se o 1/9 předchozího příplatku, takže nejde o žádné výrazné zvýšení. Učitelů je čím dál větší nedostatek.

Rovněž kolega **Reindl** bude muset 1. srpna narukovat. Budeme nuceni snížit počet tříd. Od zítřka budu mít opět na starosti vedení školy, a tím pádem i některé další starosti.

Nedostatek potravin je hrozný. Člověk se již spokojí s kouskem suchého chleba, aby utišil hlad.

Hledání hub v lese je šílené. Sotva vyleze klobouček, okamžitě zmizí.

V lese se to hemží dětmi i dospělými, kteří sbírají borůvky. Vzhledem k současné situaci je to pochopitelné. Litř borůvek stojí ve Vídni korunu i více.

21.7.1916

Neustále tu prší. Obilí má být sklizeno, ale zemědělci nemohou kvůli počasí nic dělat. Kromě toho způsobilo 6. července krupobití velké škody.

Im Ganzen 15 Taugliche (+).

17.6.1916

Karl **Holz hacker** jun. ist aus Kragujevac hier angekommen und hat 8 Tage Urlaub. Auch Postoberkontrollor Hans **Pils** samt Frau ist heute mit der Post hier angekommen. Haben von ihm viele Neuigkeiten erfahren, die man aber einem Brief nicht anvertrauen kann.

Im allgemeinen herrscht in den intelligenten Kreisen eine gedrückte Stimmung. Der Oberlehrer reist morgen nach Prachatitz. Ob er sich pensionieren läßt, ist fraglich.

Die böhmischen Lehrer haben inzwischen doch eine Zulage erhalten. Sie beträgt 1/9 der bisherigen Zulage, ist also kein erheblicher Zuwachs. Der Mangel an Lehrkräften wird immer größer.

Auch Kollege **Reindl** muß am 1.8. einrücken. Wir werden die Zahl der Klassen verringern müssen. Von morgen an habe ich mal wieder die Leitung der Schule und damit auch manche Sorge mehr.

Die Knappheit der Lebensmittel ist schlimm. Man ist schon mit einem Stückchen trockenes Brot zur Stillung des Hungers zufrieden. Die Suche nach Schwammerln im Wald ist ein Wahnsinn. Kaum ist ein Käppchen heraus, so ist es auch schon verschwunden.

Der Wald wimmelt von Kindern und Erwachsenen, die Heidelbeeren sammeln. Nach der derzeitigen Lage sehr begreiflich. Ein Liter Heidelbeeren kostet in Wien eine Krone und auch mehr.

21.7.1916

Bei uns regnet es in einem fort. Der Kornschnitt wäre fällig, aber die Landleute können wegen des Wetters nichts machen. Noch dazu hat am 6.7. ein Hagelschlag einen großen Schaden angerichtet.

Proto nelze nyní dvojnásob cenné chlebové obilí sklídit, aniž by došlo ke škodám. A to v době, kdy se rovněž tenčí zásoby brambor.

Nové předpisy týkající se masa a tuku lze označit téměř za směšné, protože u nás se vše řeší jednostranně a velmi neprakticky.

Kdo má plný měšec, nezná nouzi ani nedostatek. Ale chudák je na tom špatně. Sedlákům se v současné době daří nejlépe.

Příspěvek při zdražení pro učitele je směšný. Dostávám měsíčně o pět korun víc, za to si nekoupím ani kilo hovězího.

Značně mě udivilo, že mi naše obec zaplatila 100 K za velmi namáhavou evidenci obdělávaných ploch, která mi zabrala celých 16 dní.

Stále ale od úřadů očekávám ještě prémii, protože moje práce byla uznána jako příkladná.

27.7.1916

Od 8.6. neustále prší. Už mám 12 dní dovolenou a ven jsem se dostal pouze třikrát, a to ještě nikoli bez deštníku. Jednou jsem si přinesl dva litry brusinek. Dnes byl borůvkový koláč.

Houby jsou vzácností, lidé prodávají středně velký hřib za 20 až 30 haléřů. Obilí je téměř celé na zemi a přerůstá ho plevel.

Pokud brzy nepřestane pršet, bude porůstat. Vlhkostí trpí také brambory.

Obchodník **Frischmann** vyprodal celý sklad a zavírá obchod. Včera narukoval opět na italskou frontu.

So kann die nun doppelt kostbare Brotfrucht nicht schadlos eingebracht werden. Und das, wo auch die Vorräte an Kartoffeln zur Neige gehen.

Die neuen Verordnungen in Bezug auf Fleisch und Fett sind fast lächerlich zu nennen, da bei uns alles nur einseitig und dabei sehr unpraktisch gehandhabt wird.

Wer einen vollen Säckel hat, kennt weder Not noch Mangel. Aber der arme Teufel ist schlecht daran. Am besten geht es zur Zeit den Bauern.

Die Teuerungszulage für die Lehrer ist lächerlich. Ich bekomme im Monat 5 Kr. mehr, davon kann ich mir nicht einmal ein Kilo Rindfleisch kaufen.

Sehr gewundert hat mich, dass unsere Stadtgemeinde mir für die sehr anstrengende Anbauflächenaufnahme, für die ich volle 16 Tage brauchte, 100 Kr. ausbezahlte.

Ich erwarte aber noch eine Prämie von der Behörde, da meine Arbeit als musterhaft anerkannt wurde.

27.7.1916

Seit dem 8.6. regnet es dauernd. Ich habe seit 12 Tagen Ferien und konnte nur dreimal ins Freie gehen und das nur mit dem Schirm. Einmal brachte ich zwei Liter Preiselbeeren mit. Heute gab es Heidelbeeruchen.

Schwammerln sind eine Rarität, die Leute verkaufen einen mittelgroßen Herrenpilz für 20 bis 30 Heller. Das Korn liegt fast ganz am Boden und das Unkraut wächst darüber. Wenn der Regen nicht bald aufhört, wächst es aus. Auch die Kartoffeln leiden unter der Nässe.

Kaufmann **Frischmann** hat sein ganzes Warenlager verkauft und macht sein Geschäft zu. Er ist gestern wieder an die

Velká potíže je s cukrem. K čemu jsou přidělové karty na odběr cukru, když obchodníci žádný nemají.

Matce bylo přiděleno 6 kg cukru na zavaření ovoce.

K čemu to je, když jsme ze tří keřů rybízu nasbírali 30 kg bobulí.

Proboha, jaké maličkosti si zapisuji a zapomínám na jiné věci.

11.8.1916

Protože jsi nyní pod vrchním velením **Hindenburga**, kterému se říká strašák na Rusy, pohnou se věci pravděpodobně brzy kupředu.

O ztrátách zbraní a materiálu nevíme nic jistého a papouškujeme to, nad čím naříkají jiní.

Dr. **Dick** je takový velký posel špatných zpráv. Kolikrát jsem už musel odejít z hospody, protože jsem to jeho sýčkování nemohl vydržet.

Jeho syn **Dori** je v Salcburku od 1. srpna jako jednorozční dobrovolník. S ním také **Anderl** Hans jun. Denně se tam ozývá nářek.

U nás stojí nyní zajíc 10 K. Po dešti konečně přišlo horké počasí. Hostinský **Brand** se už nemůže dočkat chvíle, kdy se zase stáhne do soukromí. Chtějí, aby si hostinec pronajal **Lausecker** Karl.

Zůstává u **Weilgunyho** jako podruh a jeho žena obsluhuje výčep. Pokud **Brand** to nezvládl, mladá paní **Lausecker** jen stěžuje dokáže více.

Na poslední výborové schůzi nově založené pobočky Červeného kříže se

italienische Front eingerückt.

Ein großes Kreuz ist mit dem Zucker. Was nützen einem die Zuckerkarten, wenn die Kaufleute keinen Zucker haben.

Zum Einsieden des Obstes hat die Mutter 6 Kg Zucker zugewiesen bekommen.

Was nützt das, wenn wir von drei Riebiselsträuchern 30 Kg Beeren abgepflückt haben.

Mein Gott, welche Kleinigkeiten schreibe ich auf und auf andere Sachen vergesse ich.

11.8.1916

Da du jetzt unter dem Oberbefehl **Hindenburgs** stehst, den man den Russenschreck nennt, wird es wohl bald vorwärts gehen.

Bezüglich der Verluste an Waffen und Material sind wir doch sehr im Unklaren und plappern nach, was andere vorlamentieren.

So ein großer Unkenrufer ist Dr. **Dick**. Wie oft schon musste ich ein Lokal verlassen, da ich die Unkerei nicht ertragen konnte.

Sein Sohn **Dori** ist seit dem 1. August als Einjähriger in Salzburg. Mit ihm zugleich auch **Anderl** Hans jun. Da gibt es täglich ein Lamento.

Bei uns kostet ein Hase jetzt 10 Kr. Auf den Regen ist endlich heißes Wetter gefolgt. Gastwirt **Brand** kann kaum die Zeit erwarten, da er sich wieder ins Privatleben zurückzieht. Sie wollen, dass **Lausecker** Karl das Gasthaus pachtet.

Er bleibt als Knecht bei **Weilguny** und seine Frau macht den Ausschank. Wenn **Brand** mit dem Geschäft nicht zurechtkam, wird die junge Frau **Lausecker** wohl kaum mehr ausrichten können.

Bei der letzten Ausschusssitzung des neugegründeten Zweigvereins des Roten

starosta stal předsedou, Dr. **Dick** místopředsedou, paní „dvorní mlynářka“ (**Hofmüllerin**) místopředsedkyní a **Mizzi** pokladní. Počet členů již přesáhl stovku.

6.9.1916

Mlha a déšť panují už tři dny. Přestože zbývají do konce léta ještě tři týdny, vypadá to už na podzim.

Úroda z polí je sklizena, zůstávají už jen brambory, zelí a řepa.

Ämil **Holzacker** pilně píše dopisy z korutanské fronty. Řezník Franz **Müller** je již seržantem a doprovází pochodující roty na frontu. V současné době by se měl nacházet v Srbsku.

Místní pivovar prozatím ukončil činnost, protože spotřeba je značně omezena. Hostinský smí čepovat už jenom jednu sklenici piva na hosta.

Cena vína se z týdne na týden zvyšuje. Čtvrťka stojí 50 h. Hostinská Lina **Gangl** musela dát svým strávníkům výpověď, protože nemůže sehnat potraviny, i kdyby dostávala za oběd 3 K.

Chce vařit už jen pro řídícího učitele. Co mají dělat ostatní chudáci, např. kolega **Tůma** se svými 90 K měsíčně? Často jsme rádi, že si můžeme dát k jídlu rané brambory a kyselé mléko.

8.9.1916

Dnes je svátek, narození Panny Marie, a vlaštovky odlétají, a to v mohutných hejnech.

Včera dostala vdova po obchodníkovi, paní Marie **Stifter**, úmrtní oznámení, **Gangl** Pepi, spisovatel, zemřel ve Vídni po krátké nemoci ve věku 48 let.

Kreuzes wurde der Bürgermeister Präsident, Dr. **Dick** Vicepräsident, Frau **Hofmüllerin** Vicepräsidentin und **Mizzi** Zahlmeisterin. Die Zahl der Mitglieder beträgt schon über hundert.

6.9.1916

Seit drei Tagen herrscht Nebel und Regen. Trotzdem noch 3 Wochen Sommer ist, ist es schon herbstlich.

Die Felder sind geräumt, es stehen nur noch Kartoffeln, Kraut und Rüben.

Ämil **Holzacker** schreibt fleißig Briefe von der Kärntner Front. Fleischhauer Franz **Müller** ist schon Feldwebel und begleitet die Marschkompanien zur Front. Derzeit soll er in Serbien sein.

Das hiesige Brauhaus hat den Betrieb vorläufig eingestellt, da der Konsum stark eingeschränkt ist. Der Gastwirt darf pro Gast nur noch ein Glas Bier ausschenken.

Der Weinpreis steigt von Woche zu Woche. Ein Viertel kostet 50 H. Gastwirtin Lina **Gangl** musste ihren Kostgängern kündigen, denn sie kann die Lebensmittel nicht herbeischaffen, selbst wenn sie per Mittag 3 Kr. bekäme.

Nur dem Oberlehrer will sie noch kochen. Was sollen die anderen armen Teufel machen, z.B. der Kollege **Tuma** mit seinen 90 Kr. monatlich? Wir sind oft froh, wenn wir ein Mahl aus Frühkartoffeln und saurer Milch haben.

8.9.1916

Heute ist Feiertag, Maria Geburt, die Schwalben fliegen fort. Und die sind in mächtigen Scharen weggeflogen.

Gestern bekam die Kaufmannswitwe, Frau Marie **Stifter**, einen Partezettel, **Gangl** Pepi, der Schriftsteller ist in Wien nach kurzem Leiden gestorben, im Alter von 48

Co všechno musí stará paní **Gangl** ještě zažít. Na stará kolena bude ještě muset přijet do Benešova, protože ve Vídni najde sotva živobyčí.

Někteří lidé z Benešova, včetně naší drahé maminky, naletěli podvodníkovi z Uher.

Slíbil pšeničnou mouku, peníze mu byly poslány předem, ale pšeničná mouka nikdy nedošla.

7.10.1916

Dnes jsme obdrželi velmi smutnou zprávu, že Ämilian **Holz hacker**, tvůj přítel z dětství a budoucí švagr, padl ve válce 4. října.

Jak napsal hlavní lékař polního praporu v kondolenčním dopise **Mizzle**, byl těžce zraněn granátem z raketometu a krátce nato zemřel.

Byl pohřben s vojenskými poctami na hřbitově hrdinů v sousední vesnici.

Proslýchá se, že **Pascher** Wenzel padl. Hans **Hoffelner**, pekař, vulgo Gmoan ... je již déle než rok v ruském zajetí.

Před nedávnem od něj dostali jeho rodiče dopis z Archangelska. Je tam už měsíc a vykonává pekařské řemeslo pro pracovní kolonii. Daří se mu velmi dobře.

8.10.1916

Když včera večer přišly **Mizzi** a matka do dvorního mlýna, vypukly strašné scény. **Holz hackerovi** byly přes den v Kaplici a ještě nic nevěděly.

Jahren.

Was die alte Frau **Gangl** noch alles erleben muss. Die wird in ihren alten Tagen noch nach Beneschau kommen müssen, denn in Wien wird sie kaum ein Fortkommen finden.

Einige Beneschauer, auch die liebe Mutter, sind einem Schwindler aus Ungarn auf den Leim gegangen.

Er hatte Weizenmehl versprochen, das Geld wurde im Vorhinein abgeschickt, das Weizenmehl ist aber nie angekommen.

7.10.1916

Heute bekamen wir die tieftraurige Nachricht, dass Ämilian **Holz hacker**, dein Jugendfreund und angehender Schwager, am 4.10. gefallen ist.

Wie der Chefarzt des Feldbataillons in seinem Beileidschreiben an die **Mizzi** schrieb, wurde er von einer italienischen Mine (Werfergranate) schwer verletzt und ist kurz darauf gestorben. Er wurde im Heldenfriedhof einer benachbarten Ortschaft mit militärischen Ehren begraben.

Vom **Pascher** Wenzel geht das Gerücht um, dass er gefallen ist. Hans **Hoffelner**, Bäcker, vulgo Gmoan ... ist in russischer Gefangenschaft schon über ein Jahr.

Vor kurzem erhielten seine Eltern einen Brief von ihm aus Archangelsk. Er ist dort seit einem Monat und übt das Bäckerhandwerk für die Arbeitskolonie aus. Es geht ihm sehr gut.

8.10.1916

Wie **Mizzi** und die Mutter gestern Abend in die Hofmühle kamen, gab es entsetzliche Szenen. **Holz hackers** waren den Tag in Kaplitz gewesen und wussten noch nichts.

Jak tam už dvě hodiny spolu seděly, napadlo je, aby se podívaly do denní pošty a našly tam dopis od lékaře a také zprávu od velitele praporu, ve kterém byl **Emil** líčen jako nejvyš ukázněný a hrdinný důstojník, kterého jeho mužstvo přímo zbožňovalo.

Jméno místa, kde byl pohřben nebylo uvedeno ani v tomto dopise.

11.10.1916

Emil je pohřben na vojenském hřbitově v Mautern u města Villach. Jeho pohřbu se zúčastnil i jeden generál.

2.11.1916

Píši často i přes půlnoc a sotva vyřídím jednu práci, už se objeví jiná. Ve škole je také mnoho potíží a ředitel školy také má každou chvíli jiné bolesti.

Dne **7. listopadu** sem přijede nový vedoucí úřadu a bude zde mít úřední den, na který jsou pozváni také duchovní a učitelé.

Navzdory třem bezmasým dnům si někdy 6-8 dní nemůžeme koupit maso ani sádlo. V důsledku toho jsme všichni viditelně zhubli. Piju jen vodu, protože pivo je pod psa a víno příliš drahé.

Plat sotva stačí. Dokonce i o brambory jsou rvačky. Nechápu, jak a z čeho chudí lidé žijí. Za 1 kg másla se platí 10-12 K.

Kapitán baron Bela **Szilay** je tady s **Tuschl** Anntschi. Chce zde strávit svou čtrnáctidenní dovolenou.

Nachdem sie schon zwei Stunden beisammengesessen hatten, fiel ihnen ein, die Tagespost anzusehen und sie fanden dort auch einen Brief des Arztes und einen vom Bataillonskommandeur, in dem **Emil** als äußerst braver und heldenmütiger Offizier geschildert wurde, der von seiner Kompanie geradezu vergöttert wurde.

Der Name der Ortschaft, wo er begraben wurde, wurde auch in diesem Brief nicht genannt.

11.10.1916

Emil liegt auf dem Militärfriedhof von Mautern bei Villach begraben. An seinem Begräbnis nahm auch ein General teil.

2.11.1916

Ich schreibe oft bis über Mitternacht und kaum habe ich eine Arbeit erledigt, ist schon wieder eine neue da. In der Schule gibt es auch viel Scherereien und der Oberlehrer hat auch jeden Augenblick andere Schmerzen.

Am **7.11.** kommt der neue Amtsleiter hierher und wird den Amtstag hier abhalten, wozu auch die Geistlichkeit und Lehrer geladen sind.

Trotz der drei fleischlosen Tage bekommt man manchmal 6-8 Tage weder Fleisch noch Fett zu kaufen. Die Folge ist, wir sind alle bedeutend magerer geworden. Ich trinke nur Wasser, denn das Bier ist unterm Hund und der Wein zu teuer.

Das Gehalt reicht kaum noch aus. Sogar um Kartoffeln wird gerauft. Ich kann nicht begreifen, wie und wovon die armen Leute leben. 1 Kg Butter wird mit 10-12 Kr. bezahlt.

Der Hauptmann, Baron Bela **Szilay**, ist mit der **Tuschl** Anntschi hier. Er will seinen 14tägigen Urlaub hier verbringen.

8.11.1916

O úředním dni jsme vyslechli náramný vlastenecký projev nového vedoucího úřadu. Proslov trval 4 hodiny. Promluvil do duše i představeným obci a pohrozil jim četnictvem a vojenskou silou, pokud se některé případy zneužívání co nejdříve nezmění.

Z toho všeho bylo zřejmé, že nejedná v rukavičkách. Ten den bylo školní volno a přinesl něco dobrého. Ředitel, vedoucí pily a já jsme byli vyloučeni z hospodářského výboru. Na naše místo nastoupili živnostníci jako Berti **Schatzl** a další.

Jsem rád, že jsem se zbavil této únavné úředničiny v roli zapisovatele, protože tam bylo vždycky papírování, které mě hodně zdržovalo.

Dokonce i vydávání přidělových karet na cukr a kávu byla obtíž. Celé věci nedůvěřuji, protože milý šéf úřadu už má pro nás v záloze jiné činnosti, především agitaci pro pátý válečný dluhopis. Vzhledem k tomu, že se sedláci už při 4. dluhopisu zdráhali, nebude se pravděpodobně dát nic dělat.

Náš farář dnes řekl, že dva největší kostelní zvony musí být odevzdány státu.

Zvony z Klení (Gollnetschlag) zůstanou, protože jsou "historické". Jeden z nich pak bude předán do Benešova (Beneschau). Od příští soboty bude čtvrtka vína stát 80 h.

Mýdlo, které v době míru stálo 16 haléřů, nyní stojí 1 K. Některé zboží již není k dostání vůbec, například kmín, mák, hrách, pepř a podobně.

Dnes, po půl roce, jsme obdrželi 1,20 kg pšeničné mouky. Krupice, proso a brambory jsou vzácností.

8.11.1916

Der Amtstag brachte uns eine gewaltige patriotische Rede von 4 Stunden vom neuen Amtsleiter. Er hat auch den Gemeindevorstehern gehörig ans Herz gegriffen und mitunter auch mit Gendarmerie und Militärgewalt gedroht, wenn gewisse Mißstände sich nicht baldmöglichst ändern werden.

Aus dem Ganzen war zu ersehen, daß er kein sanfter Heinrich ist. Der Tag war schulfrei und brachte etwas Gutes. Der Oberlehrer, der Sägeleiter und ich sind aus dem Wirtschaftsausschuß eliminiert worden. An unsere Stelle kamen Gewerbetreibende wie der Berti **Schatzl** u.a.

Ich bin froh, daß ich dieses lästige Amt als Schriftführer los bin, denn es gab immerfort Schreibereien, die mich sehr behinderten.

Schon die Ausfolgung der Zucker- und Kaffeekarten war eine Plagerei. Ich traue dem Ganzen nicht, denn der liebe Amtsleiter hat schon andere Geschäfte für uns in Reserve, vor allem die Agitation für die 5. Kriegsanleihe. Da die Bauern schon bei der 4. Anleihe angerempelt worden sind, wird hier wohl nichts zu machen sein.

Unser Vikär sagte heute, dass die zwei größten Kirchenglocken dem Ärar abgeliefert werden müssen.

Die Glocken von Gollnetschlag bleiben, weil sie „historisch“ sind. Eine davon kommt dann nach Beneschau. Von nächstem Samstag an kostet das Viertel Wein 80 H.

Seife, die im Frieden 16 H. gekostet hat, kostet heute 1 Kr. Manche Artikel sind überhaupt nicht mehr zu bekommen, wie Kümmel, Mohn, Erbsen, Pfeffer und dergl.

Heute, nach einem halben Jahr, bekamen wir 1,20 Kg Weizenmehl. Gries, Hirse und Kartoffeln sind Raritäten.

12.11.1916

Weidner Alois je očekáván tento týden. Měl přijet i **Holzhacker** Carl, ale na poslední chvíli mu to bylo znemožněno.

Obchodník **Anderl** Hans byl povýšen na praporčíka.

Hostinec „Zum grünen Baum“ (U zeleného stromu) je a pravděpodobně i zůstane zavřený. Hospody jsou stejně většinou prázdné. Pivo se poněkud zlepšilo, ale ne každý si je může dovolit kvůli ceně. Málokdo vypije více než litr.

V dvorním mlýnu Hofmühle před několika dny porazili dvoumetrákové vykrmené prase.

Koupili jsme z něj za 108 korun 13 kg masa, které nám tam vyudí. V současné době není ve městě ani kapka octa.

21.11.1916

V devět hodin večer skonalo v Schönbrunnu Jeho Veličenstvo císař **František Josef** I. V důsledku této smutné události byly ve městě po mnoho dní vyvěšeny černé vlajky.

Od **23.11. do 10.12.** zde byl na dovolené nadporučík Viktor **Kurek**.

Dne **8.12.1916** visely ve městě barevné vlajky kvůli dobytí Bukurešti. Ozývaly se výstřely jako projev radosti.

9.12.1916 Všechny spolky se zúčastnily slavnostní mše. Celé město bylo vyzdobeno vlajkami. Slavil se nástup nového císaře **Karla** I.

12.11.1916

Weidner Alois wird diese Woche erwartet. **Holzhacker** Carl sollte auch kommen, ist aber im letzten Augenblick verhindert worden.

Kaufmann **Anderl** Hans ist zum Fähnrich befördert worden.

Der „Krug zum grünen Baum“ ist und bleibt wohl geschlossen. Die Gasthäuser sind ohnehin meist leer. Das Bier ist wohl wieder besser geworden, aber die Preise kann sich nicht jeder leisten. Mehr wie einen Liter trinkt kaum einer.

In der Hofmühle haben sie vor ein paar Tagen ein Mastschwein von 200 Kg geschlachtet.

Wir haben davon 13 Kg für 108 Kr. gekauft, die dort für uns geselcht werden. Momentan gibt es in der Stadt keinen Tropfen Essig.

21.11.1916

Um 9 Uhr abends ist Sr. Majestät, Kaiser **Franz Josef** I. in Schönbrunn gestorben. Aus diesem traurigen Anlass war die Stadt durch viele Tage schwarz beflaggt.

Vom **23.11. bis 10.12.** war Oberleutnant Viktor **Kurek** hier auf Urlaub.

Am **8.12.1916** war die Stadt wegen der Einnahme von Bukarest bunt beflaggt. Es wurden Freudenpöllerschüsse losgelassen.

9.12.1916 An einem feierlichen Hochamt beteiligten sich alle Vereine. Die Stadt stand in vollem Fahnschmuck. Es wurde die Thronbesteigung des neuen Kaisers **Karl** I. gefeiert.

24.12.1916

Poslyš! Na Štědrý den budou jitrnice a jelita! Dárek od vedoucího pily, porazili zase jednu prasnici.

Politický úřad nezná meze. Každý den přichází nový příkaz, který vyžaduje součet jednotlivých sloupců z 348 seznamů zásob. Teď jsem ještě kvůli nedostatku času nevypočítal všechny rubriky v listech, takže si musím pospíšet.

Zatím nejsou zapsány ani mlynářské výkazy. Je to zkrátka formální hon a přitom mám ještě na krku vedení školy, protože ředitel odjel 23. prosince do Prachatic.

Vzhledem k tomu, že do 5. ledna je školní volno, doufám, že vše vyřídím.

Nakladatelství Regensburg píše: V mém nakladatelství vyšly tyto knihy Josefa Gangla: "Der letzte Baum", román, sešitý, 2,40 M., v tvrdé vazbě 3 M., "Und sie liebten sich doch", sešitý 2,40 M., v tvrdé vazbě 3 M., "Wunderflur", v tvrdé vazbě 1,60 M., vázaný 2 M., "Markus der Tor", vázaný. 2,40 M., sešitý 3 M.

Ganglova díla vyšla kromě toho i v jiných nakladatelstvích, např. Hecht Berlin, "Rosenrunde".

Je tu hodně lidí na dovolené, ale většinou jsou nám vzdálení, s výjimkou medika Hanse **Pilse**. Kupec **Schmoll** velmi zhubl a přičítá to mizerné stravě a nedostatku piva.

Přepis z originálu rukopisu: Rosi Rathmann (roz. Hoffelner) a Burkhard Rathmann; text poskytl Willi Sonnberger, Linz, původně pocházející z Německého Benešova (dnes Benešov nad Černou), nar. 12.1.1929 (rodiče: Karl a Anna Sonnberger, roz. Hoffelner) a František Opelka, Kaplice, původně z Benešova n.Č.

24.12.1916

Höre! Am Weihnachtsabend gibt es Leberwürste und Plunzen! Ein Geschenk des Sägeleiters, haben wieder eine Sau abgetötet.

Die politische Behörde hat keinen Boden. Jeden Tag trifft ein neuer Auftrag ein, der die Summierung der einzelnen Rubriken aus den 348 Vorratsblättern erheischt. Nun habe ich noch nicht alle Rubriken in den Blättern berechnet, da die Zeit mangelte, darum muss ich mich jetzt beeilen.

Auch die Mahlausweise sind noch nicht eingetragen. Kurz, es ist ein förmliches Jagen und dabei habe ich noch Scherereien mit der Schulleitung, da der Oberlehrer am 23.12. nach Prachatitz abgereist ist.

Da noch bis zum 5.1. schulfrei ist, hoffe ich, noch alles zu erledigen.

Der Regensburger Verlag schreibt: von Josef Gangl sind in meinem Verlag erschienen: „Der letzte Baum“, Roman, geheftet, 2,40 M., gebunden 3 M., „Und sie liebten sich doch“, geh. 2,40 M., geb. 3 M., „Wunderflur“, geh. 1,60 M., geb. 2 M., „Markus der Tor“, geh. 2,40 M., geb. 3 M.

Außerdem sind von Gangl auch Werke in anderen Verlagen, z.B. Hecht Berlin, „Rosenrunde“, erschienen.

Urlauber sind viele hier, doch meist uns fernstehende Leute mit Ausnahme Med. Hans **Pils**. Kaufmann **Schmoll** ist stark abgemagert, führt es zurück auf die elende Kost und den Mangel an Bier.

Transkription aus dem handschriftlichen Original: Rosi Rathmann (geb. Hoffelner) und Burkhard Rathmann, zur Verfügung gestellt: Willi Sonnberger, Linz, ursprünglich aus D.-Beneschau, geb. am 12.1.1929 (Eltern: Karl und Anna Sonnberger, geb. Hoffelner) und František Opelka, Kaplice, ursprünglich aus Benešov n.Č.

***Překlad do češtiny: Helga Grimmová,
Třeboň, spolupráce Bernhard Riepl,
Kaplice***